

DERMATOLOGIA

Crèdits totals:

7

Crèdits teòrics:

3

Crèdits pràctics:

4

OBJECTIUS GENERALS

- Adquirir les bases i els conceptes morfològics i patològics, així com la terminologia necessària, per comprendre la fisiopatologia, la semiologia clínica, el diagnòstic, l'evolució, el pronòstic i el tractament de les principals malalties dermatològiques.
- Comprendre la problemàtica de les malalties de transmissió sexual i saber l'actitud que cal adoptar davant d'aquests processos.
- Comprendre la importància de les manifestacions cutànies que poden aparèixer en els processos sistèmics.
- Comprendre la importància del diagnòstic i orientació terapèutica dels processos en l'àrea de l'oncologia cutània.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Al final del procés de formació l'alumnat ha de:

A. Ser capaç d'identificar els *problemes* principals en relació amb les malalties dermatològiques. Així, l'alumnat ha de conèixer:

1. La semiologia de les lesions dermatològiques elementals i els símptomes associats.
2. Les característiques de les malalties infeccioses dermatològiques: microbianes, víriques, fúngiques, per microbacteries, i zooparasitàries així com les malalties de transmissió sexual.
3. Les característiques de les dermatosis per agents físics, químics, les toxicodèrmies.
4. Les característiques de les dermatosis eritematoescamoses, especialment dels eczemes i la psoriasi.
5. Les característiques de les dermatosis autoimmunes; malalties ampul·lars i del teixit connectiu.
6. Les manifestacions cutànies de les malalties sistèmiques.
7. El concepte de dermatosis paraneoplàsiques.
8. Les malalties més freqüents dels annexos
9. Les característiques dels limfomes cutanis i dels tumors benignes i malignes de pell i mucoses.

B. Conèixer les bases teòriques dels *mètodes diagnòstics* en dermatologia, concretats en el coneixement de:

1. La història clínica dermatològica.
2. L'exploració cutània i el reconeixement de les lesions elementals.
3. Particularitats de la biòpsia cutània.
4. Particularitats de la immunopatologia i de la genètica molecular aplicades a la dermatologia.
5. La presa de mostres per microbiologia i micologia.
6. Les proves epicutànies.
7. Les exploracions fotobiològiques.
8. L'epiluminiscència.

C. Haver adquirit les *habilitats* següents, referents a la dermatologia:

- Saber fer una anamnesi dirigida a les malalties cutànies i a la seva relació amb la patologia dels altres òrgans, aparells i sistemes.
- Saber explorar la pell i interpretar les lesions dermatològiques elementals.
- Conèixer les principals manifestacions cutànies de les malalties sistèmiques.
- Conèixer les indicacions de la biòpsia cutània.
- Conèixer les indicacions de les tècniques d'immunopatologia.

- Conèixer les aplicacions de les tècniques de biologia molecular.
- Conèixer les indicacions de les proves epicutànies.
- Saber valorar els resultats dels exàmens microbiològics i micològics, especialment els relacionats amb les malalties de transmissió sexual.
- Saber valorar i interpretar els informes dermatopatològics especialment els relacionats amb la patologia tumoral maligna.

TEMARI

A. BASES TEÒRIQUES DELS MÈTODES DIAGNÒSTICS EN DERMATOLOGIA

- 1- Exàmens directes en dermatologia i malalties de transmissió sexual
- 2- Cultius microbiològics i micològics
- 3- Histopatologia. Fonaments. Aspectes en malalties ampul.lars i en el melanoma maligne
- 4- Immunopatologia. Fonaments. Aplicació a les malalties dermatològiques de base autoimmune
- 5- Serologies en dermatologia
- 6- Epiluminiscència

a) L'exploració dermatològica

Examen de la pell, els cabells, les ungles i les mucoses.

Identificació de les lesions elementals primàries i secundàries.

Identificació del procés clínic segons el tipus de lesió, la seva forma, localització i distribució.

Identificació dels símptomes: prujia, coïssor, dolor.

Aprentatge del procés de confecció d'una anamnesi dermatològica en relació amb l'afectació sistèmica.

b) Exploració física general en dermatologia

Avaluació de l'aspecte general del malalt i recull de dades clíniques en relació amb el procés cutani.

Interpretació de les principals dades analítiques en dermatologia.

c) Biòpsia cutània

Metodologia i presa de mostres de pell.

Indicacions i contraindicacions de la biòpsia cutània.

Metodologia i presa de mostra de les biòpsies cutànies per a l'estudi anatomopatològic.

Metodologia i presa de mostra de les biòpsies cutànies per tècniques d'immunofluorescència, immunofenotipatge, estudis de biologia molecular o microscòpia electrònica.

d) Tècniques microscòpiques

Metodologia i indicacions de la presa de mostres d'escates i exudats amb examen directe per detectar bacteris o fongs amb diferents tincions.

Citodiagnòstic, presa de mostres de pell i mucoses

e) Proves epicutànies

Fonaments de les proves epicutànies per detectar els diferents al·lèrgens en dermatologia.

Metodologia i indicacions de les proves epicutànies.

Contraindicacions.

Interpretació dels resultats.

Valoració de les proves dins el món laboral.

B. DIAGNÒSTIC I TRACTAMENT EN DERMATOLOGIA

I. Anatomia i funcions de la pell. Semiologia dermatològica

Tema 1. Record de l'estructura de la pell i de les seves funcions

Epidermis, unió dermoepidèrmica, dermis, hipodermis i annexos.

Queratogènesi, melanogènesi

Tema 2. Semiologia dermatològica

Anamnesi.

Exploració de la pell i les mucoses.

Lesions cutànies elementals primàries i secundàries.

II. Infeccions cutànies i malalties de transmissió sexual**Tema 3. Dermatosi bacterianes. Piodermitis**

Generalitats. Diagnòstic i tractament de les infeccions cutànies per estafilococ i estreptococ: impetigen, ectima, erisipela, cel·lulitis, limfangitis, fascieitis necrosants. Síndrome de la pell escaldada estafilocòcica.

Infeccions piògenes dels annexos: fol·liculitis, forunculosi, àntrax.

Erisipeloide. Eritrasma. Carboncle. Infeccions cutànies per pseudomonas.

Tema 4. Infeccions per micobacteris

Tuberculosi cutània. Micobacteris atípics.

Tema 5. Lepra

Concepte. Clínica. Terapèutica. Pronòstic.

Tema 6. Infeccions per virus

Infeccions per herpes virus: Herpes simple. Herpes zòster.

Infeccions per citomegalovirus. Infecció per virus d'Epstein-Barr

Infeccions per papil·lomavirus. Berrugues: berruga vulgar, berruga plana, berruga plantar, condilomes acuminats, papulosi bowenoide, epidermodisplàsia verruciforme

Infeccions per poxvirus: Orf (ectima contagiosa), nòduls dels munyidors. Molluscum contagiosum.

Infeccions per parvovirus B19

Síndrome de Gianotti Crosti.

Tema 7. Micosis

Micosis cutaneomucoses superficials.

Pitiriasis versicolor.

Dermatofitosi, tineses.

Candidiasis cutaneomucoses. Diagnòstic. Tractament.

Tema 8. Malalties de transmissió sexual (I)

Balanitis

Uretritis

Síndrome de Reiter

Manifestacions cutànies de la infecció per VIH

Tema 9. Malalties de transmissió sexual (II)

Sífilis, Clínica. Diagnòstic. Formes clíniques. Tractament.

Xancroide. Clínica. Diagnòstic. Tractament.

Limfogranuloma veneri. Clínica. Diagnòstic. Tractament.

Granuloma inguinal.

Tema 10. Parasitosis i Zoonosis

Leishmaniosi. Clínica. Tractament.

Lesions més freqüents produïdes per insectes.

Pediculosi. Clínica. Tractament.

Sarna. Clínica. Tractament.

III. Malalties inflamatòries i eritemato-escamoses**Tema 11. Urticària i angioedema**

Etiologia. Classificació de les diferents formes clíniques d'urticària

Diagnòstic i tractament.

Tema 12. Eczemes.

Clínica. Diagnòstic.

Dermatitis atòpica. Concepte i etiopatogènia. Formes clíniques. Complicacions. Tractament.

Dermatitis seborreica. Clínica i tractament.

Dermatitis de contacte. Diagnòstic diferencial. Tractament.

Tema 13. Psoriasi

Etiopatogènia. Clínica. Formes clíniques. Diagnòstic. Diagnòstic diferencial. Principis de terapèutica local i general.

Tema 14. Lliquen pla.

Concepte. Etiopatogènia. Clínica. Diagnòstic. Reaccions liquenoides. Pitiriasi rosada de Gibert. Eritemes figurats.

Tema 15. Vasculitis

Etiopatogènia i classificació de les vasculitis. Vasculitis leucocitoclàssica. Diagnòstic i tractament.

Paniculitis. Etiopatogènia, diagnòstic i tractament. Manifestacions cutànies de la sarcoidosi.

IV. Reaccions cutànies degudes a agents externs

Tema 16. Fotodermatosis

Concepte de fotoal·lèrgia i fototòxia. Quadres clínics més freqüents. Diagnòstic i tractament

Tema 17. Toxicodèrmies

Concepte. Etiopatogènia. Formes clíniques. Diagnòstic. Tractament

V. Malalties de base autoimmune

Tema 18. Malalties ampul·lars de base autoimmune

Grup pèmfigs: pèmfig vulgar, pèmfig paraneoplàsic i altres pèmfigs
Clínica. Diagnòstic. Tractament.

Tema 19. Malalties ampul·lars de base autoimmune amb ampul·les subepidèrmiques i altres

Grup pemfigoïde. Epidermòlisi ampul·lar adquirida. Dermatitis herpetiforme. Clínica. Diagnòstic. Tractament.
Eritema multiforme. Etiopatogènia. Clínica. Tractament.

Tema 20. Manifestacions cutànies de les connectivopaties:

Lupus eritematós.
Esclerodèrmia. Morfea.
Dermatomiositis.

Tema 21. Alteracions de la pigmentació.

Discromies melàniques
Hiper Cromies congènites i adquirides. Hipocromies congènites i adquirides: vitiligen.

VI. Malalties del fol·licle pilosebaci

Tema 22. Malalties del fol·licle pilosebaci

Acne. Etiopatogènia. Formes clíniques. Tractament.
Rosàcia. Etiopatogènia. Clínica. Tractament.
Al·lopècies. Formes clíniques: al·lopècia areata. Al·lopècies cicatritzals

VII. Lesions cutànies de malalties hereditàries

Tema 23. Genodermatosi: manifestacions cutànies.

Trastorns de la queratinització: ictiosis.
Malalties ampul·lars hereditàries.

Facomatosis: Neurofibromatosis, Esclerosi tuberosa, Síndrome de Gorlin, Incontinència pigmenti, Síndrome del nevus epidèrmic.

Conectivopaties hereditàries: Pseudoxantoma elàstic, Síndrome d'Ehler-Danlos.

VIII. Dermatosi metabòliques

Tema 24. Manifestacions cutànies de les malalties metabòliques i carencials.

Xantomatosis. Formes clíniques.

Manifestacions cutànies de la diabetis mellitus.

Tema 25. Porfíries. Patogènia i classificació.

Porfíria cutània tarda.

Protoporfíria eritropoètica congènita.

Porfíria eritropoètica congènita.

Porfíria hepatoeritrocitaria.

Porfíries agudes i mixtes.

IX. Patologia tumoral cutània

Tema 26. Marcadors cutanis de les neoplàsies internes

Síndromes paraneoplàsics.

Tema 27. Tumors cutanis benignes més freqüents:

Fibromes, quists, hemangiomes.

Histiocitosis. Mastocitosis.

Tema 28. Limfomes cutanis

Limfomes cutanis de cèl·lules T: Micosis Fungoide, Síndrome de Sezary. Clínica. Diagnòstic. Tractament.

Limfomes cutanis de cèl·lules B. Clínica. Diagnòstic. Tractament.

Tema 29. Tumors epitelials

Precàncer epitelial, precàncer cutaneomucós. Queratosis actíniques. Leucoplàsia.

Malaltia de Paget.

Carcinoma basocel·lular. Formes clíniques. Diagnòstic. Tractament.

Carcinoma escamós.

Tema 30. Tumors benignes i malignes melanocítics

Nevus melanocítics.

Melanoma maligne. Epidemiologia. Formes anatomoclíniques. Diagnòstic. Factors pronòstics. Tractament.

DISTRIBUCIÓ DOCENT

Classes teòriques:

30 classes teòriques que corresponen als temes de l'apartat B.

Pràctiques clíniques:

2 setmanes de 9 a 13 h en grups de 12-14 alumnes.

Cada grup tindrà coneixement de la seva distribució dins el Servei de Dermatologia de l'Hospital Clínic. Es procurarà una rotació diària per què tots els alumnes disposin d'una vivència clínica dermatològica.

Seminaris:

Cada grup de pràctiques clíniques tindrà diàriament un seminari corresponent a l'ensenyament clínic programat completar els aspectes de la dermatologia que així ho requereixin.